Ч. 117 (13.662). Львів, понеділок 7. травня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Святочне відкриття сиротинця у Пряшеві.

У Пряшеві відбулося святочне відкриття сиротинця Пряшівської Греко-Католицької Епархії. На це величаве свято прибув крижевацький епископ о. д-р Діонізій Нярадий, який давніше був апостольським адміністратором Пряшівської Епархії. Сиротинець збудовано заходом о. епископа П. Гойдича з добровільних жертв вірних греко-католицької церкви.

РОКОВИНИ ВЕЛИКОГО ЗДВИГУ.

Львів, 5. травня 1934.

Сьогодні і завтра Греко-Католицька Церква й усе українське зорганізоване у Гр.-Кат. Церкві громадянство святкує перші роковини свята „Українська Молодь Христові". Саме рік тому скромна релігійна маніфестація перетворилась у величезну маніфестацію всенароднього характеру та своєю величчю перевищила всі дотеперішні прояви релігійно-патріотичного духа, які колинебудь бачила Галицька Земля. І тому дата минулорічного Свята У. М. Х. вписалась незатертими золотими літерами не лише до історії Гр.-Кат. Церкви, але й узагалі до історії цілого українського народу: і тому слушно Гр.-Кат. Церква святкує роковини тієї важливої події, а разом з нею святкує той день весь український нарід.

Так мало в нашій новітній історії дат, які можемо згадувати з радістю без викликування одночасних гнітучих рефлексій! Здається, що одною із наймаркантніших рис і найбільших прикмет Свята УМХ це гордий і радісний, ніякою критичною рефлексією незатьмарений спомин, який воно залишило в умах і серцях всіх його учасників. Це спомин про великий підйом духа, про духову й організаційну стійкість українських мас, про стихійний вияв здорової душі українського селянського молодого покоління, про тісне єднання українського села і міста, про єдність Церкви й Народу, про побіду благородности і розуму над злобою і сліпотою... Це був радісний день, коли 100-тисячна маса залила 10 квадратних моргів українського майдану і коли кількадесять тисяч сільської молоді, сільських хлопців і дівчат, стрійними рядами, з піснею на устах, під проводом своїх пан-отців, скромних сільських душпастирів, машерувало вулицями Львова! З опухлими ногами, що промандрували бувало й поверх сотку кільометрів (адже й із Збаражчини прийшов пішки гурт прочан!), голодні, запорошені, втомлені, — ішли проте струнко, дбаючи ще за рівний хід і лад, з сяючими від добрости очима. Оклики „слава" товаришили тим рядам і казали замовкнути та стидатися всім маленьким і короткозорим людцям, що кидали камінчики під добре діло і старалися його провалити.

Це був радісний вид — і природа разом з людьми тоді раділа. У перші роковини Свята УМХ природа мабуть знову обєднається з почуваннями вірних: чудова травнева погода сприяє починові гідно відсвяткувати ті небуденні роковини.

* * *

Генеральний Інститут Католицької Акції Греко-Кат. Галицької Провінції оголосив програму святкування роковин минулорічного Свята „Українська Молодь Христові", що обійме два дні: суботу 5. і неділю 6. травня ц. р. У неділю по півгодиннім дзвоненні в усі церковні дзвони відбудеться торжественна Служба Божа з відповідною проповідю. Після Сл. Божої процесія довкола церкви, завершена вмуруванням у стіну храму пропамятної таблиці. Пополудні молебен та евент. приняття нових членів К.А.У.М.

У неділю в 7 год. вечора в салі Акад. Гімназії у Львові (вул. Сапіги 14), під протекторатом Ексц. Митрополита Кир Андрея, відбудеться заходами Марійських Дружин Львова Святочна Академія. Програма обхоплює 11 точок вокально-музичних концертових продукцій.

Війна між Геджасом і Єменом.

Клопоти Англії. — Італія висилає воєнні кораблі.

ПАРИЖ, 5. 5. ПАТ. Побіда Ібн Савда, султана Геджасу над військами Імама, султана Ємену знайшла широкий відгомін у французькій пресі. Перемога Ібн Савда відновить всеарабський рух, який змагає обєднати цілу Арабію. „Ля Репіблік" пише, що цей рух загрожує Англії втратою цілої Арабії, а навіть Іраку, через який веде шлях до Індій. Цей рух загрожує теж плянам сіоністів у Палестині. Ібн Савд є тієї думки, що Палестина заселена в більшости арабами і тому її треба прилучити до Великої Арабії. Побіда Ібн Савда знайде теж великий відгомін в Єгипті. Ось тому впливи Англії загрожені.

РИМ, 5. 5. ПАТ. До Годейди, столиці Ємену відплили 3 воєнні італійські кораблі, стаціоновані на Червоному Морі, тому, щоби берегти життя та майна італійських громадян. Агенція Стефані додає, що на побережжі Червоного Моря дуже загрожені інтереси Італії.

Співпраця Малої Антанти з СССР.

ПАРИЖ, 5. 5. ПАТ. „Ле Жур" помістив інтерв'ю з міністром Бенешом. Мін. Бенеш заявив, що незадовго дійде до нормальних взаємин між Малою Антантою і СССР. Тепер держави Малої Антанти ждуть на висліди переговорів між Румунією і СССР. Чехословаччина не сподіється ніяких політичних змін з цього приводу, але сподіється торговельних і господарських користей із взаємин з СССР.

Японська фльота на водах Китаю.

З Нанкину надійшли вістки що на водах Китаю концентрується воєнна фльота Японії. Кружляють поголоски, що Японія задумує напасти на провінцію Шантунґ. Китайський уряд доручив японському послові, щоби запротестував перед японським урядом проти концентрації воєнної фльоти на водах Китаю.

—o—

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. I. karny we Lwowie, w składzie: S. O. T. Będaszewski jako przewodniczący, S. O. Dr. J. Locker i S. O. M. Młynarski jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 104 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, dnia 24. kwietnia 1934 do Sygn. VI. I. Pr. 179/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 27. kwietnia 1934 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 104 z daty Lwów, dnia 24. kwietnia 1934. zawierającego: w artykule pt. „Tederiszni" w tytule oraz w treści, znamiona występku z art. 187 i 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie niedrawdziwych wiadomości o szerzeniu się wywrotowego ruchu na Wołyniu, mogących zaniepokoić bezpieczeństwo publiczne. Według § §. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący T. Będaszewski w. r. Protokulant Sołtysik w. r. Za zgodność Janowicz st. sekretarz.

Мін. Бенеш в Ужгороді.

Львів, 5. травня 1934.

Ще надовго перед подорожжю д-ра Бенеша різні групи, різні люди, старалися заздалегідь обнизати значіння тої поїздки і з тою метою пускали у світ найбільш тенденційні звістки: що, мовляв, мін. Бенеш їде як делеґат своєї — народньо-соціялістичної — партії маніфестувати свою солідарність з новим, русофільським, напрямком свого партійного лідера, — що метою його подорожі є відвідати якийсь зїзд леґіонерів, — та врешті він хоче навязати особистий звязок з різними місцевими провідниками. І хоч усякій дитині було ясно, що подорож до Ужгороду найчільнішого, поза през. Масариком, державного діяча Чехословацької Республики, стоїть у тісному звязку з посиленою мадярською ревізіоністичною кампанією та пресовими поголосками на тему здогадних тайних умов польсько-німецького пакту, — то проте тій хмарі дезорієнтуючих звісток про характер подорожі Бенеша дійсно вдалося настроїти людей скептично. Мабуть рахуючись із цим д-р Бенеш на самому вступі на Закарпатську Землю заявив ясно і недвозначно: він не приїхав з ніяких партійних ні особистих мотивів, а явився туди в найбільш офіціяльному характері, як міністр закордонних справ держави, як член уряду, уповноважений казати в імені держави й уряду найповажніші слова. І ті слова він в Ужгороді дійсно сказав: його подорож стала не лише тактично-політичним засобом чехословацької дипльоматії і не лише маніфестацією державної єдности Закарпаття з ЧСР та симпатій закарпатського населення до самої особи достойного гостя, але й справжньою історичною подією в житті тої країни. Бо такою подією треба вважати велику політичну промову, яку він виголосив на святочній академії в Ужгороді.

Мін. Бенеш давно мав славу першорядного знавця закарпатських відносин. Ту славу він своєю промовою у цілій ширині підтримав, доказуючи, що знає не лише історію тої країни і її сучасні суспільні течії, але й уміє знаменито характеризувати її обличчя, типове для того закутка, положеного на межі сходу і заходу та виставленого впродовж століть на дикий наступ мадярської екстермінації. До точної аналізи різних тез, проголошених в ужгородській промові, прийдеться нам ще повернути. Тимчасом зазначимо моменти найбільш суттєві.

Отже передовсім мін. Бенеш не тримається засади промовчувати прийняті державою міжнародні зобовязання супроти частини державної території і її населення. Навпаки: сам ті зобовязання пригадує, підтримує їх і складає авторитетну заяву щодо їх реалізації. У часах коли зе-

які міжнародні зобовязання стають менше вартними від клаптика паперу, на якому вони списані, коли сильний може довільно зобовязання дотримати чи не дотримати, та коли мода державних централізмів не рахується ані з територіяльними ані національними окремішностями громадян, — слова міністра Бенеша мають особливе значіння. Особливе значіння має пригадка, що даний край є не лише власністю держави, але і споконвічних мешканців того краю. Особливе значіння має наукове ствердження автохтонности населення і признання йому власницьких прав до рідного краю...

Для зовнішнього світа поважне значіння має рішучий відпір мадярським претенсіям до Закарпаття. Сила арґументів мін. Бенеша не у гарних фразах, ані теж навіть у погрозі боронити Закарпаття зі зброєю в руках. Сила його арґументації в історичній пригадці: як мадяри поводилися з немадярським населенням Закарпаття, як дбали за його культуру, і як поводяться вині зі своїми „меншинами“.

Врешті для внутрішніх відносин величезне значіння має заява, що уряд не буде дефінітивно вирішувати культурно-політичні спори ріжних закарпатських течій. Мін. Бенеш взиває виразно представників москвофільського та українського народовецького таборів взаємно порозумітись та узгіднити платформу практичної співпраці: це, мовляв, передумова закарпатської автономії. Не знаємо, як на це зареаґує закарпатський політичний світ, але нам здається, що це становище мужеське, розумне і державно-творче.

Наприкінці цих загальних уваг про побут і промову мін. Бенеша в Ужгороді не можемо не зауважити, що позитивне враження, яке викликує та подорож у всіх українців, псує сама праська урядова преса: останній час перевести ревізію анахронічної та історично, політично і фактично нісенітної термінольоґії. Мін. Бенеш ані словом не казав, що на Закарпатті живе російський нарід, — навпаки, він казав про пробудження української національної свідомости, про перехід до українізму як реакцію на мадяризацію і т. д. Чомуж „Праґер Прессе“ вживає надалі терміну „Карпаторуссляид“ і що значить нпр. зовсім непричесний до тексту промови міністра титул про „месіяністичний руссофілізм“?! Може би редактори урядової „Праґер Прессе“ зревідували свій передвоєнний погляд на значіння слова „Руссляид“ та не нівечили заходів міністра Бенеша нормалізувати закарпатські відносини.

У повені проєктів.

Спроба синтези і критики думок економічних статтей, надісланих на конкурс „Діла“.

III.

Мабуть не багато артикулів, що їх фабрикацію пропонують автори статтей, доведеться ще додати до тих, що їх згадав я у попередних двох моїх статтях. Доцільність оснування шкляної гути фанатично обстоює двох учасників конкурсу, доказуючи, що в нас багато доброго піску і коло Львова і коло Жовкви і на сході коло Косова. Не бракує теж фахових робітників, а — мовляв — сама кооперація багато скла зуживає (фляшки, шклянки, скло до ламп і т. д.). Згадаймо ще до всього згаданого текстильку, трикотарство, гарбарство і шкіряне виробництво, діточі забавки, оцет, дріжджі, декстрину, паперові торби і цвяхи і вся фантазія проектодавців щодо артикулів мабуть буде вичерпана.

Все те разом і зокрема очевидно не утопії — хоч автори залишають, буває, без уваги трудноші, які, як прим. справа приділу спірту при фабрикації оцту, підкошували найсильніші спроби реалізації того чи іншого проекту, — але потрібні до того підприємчивість або орґанізація чи пак одно і друге, а врешті гроші. Ті, що хопили за перо, щоби відгукнутись на розписаний конкурс, розуміли ці речі ріжно, кожен на свій лад, хоч у статтях найти можете і згармонізовані голоси.

Про те, як підсилити в нашому дорості підприємчивість, говорить трьох конкурсовців. Один автор пропонує розбуджувати фантазію молоді відповідною літературою. Це слушне, тільки сумніваємось, чи пропозиція його „видавати дешеву сензаційно-бульварну літературу“ заплідчить молоде покоління підприємчивістю у позитивному змислі. Краща безумовно є пропозиція іншого автора, щоби завести серед молоді „службу праці“, господарське змагання, що провокує до підприємчивости. Погодитись треба з одним із старих педагоґів, який акцентує у своїй статті необхідність **ревізії шкільного виховання молоді.** Треба нам шкіл з господарським наставленням (у містах торговельних і промислових, по селах сільсько-господарських шкіл), треба якнайбільше фахових курсів, треба перешколити безробітну інтеліґенцію і дати їм нові фахи в руки. Так це правда, — ми в такому положенні, що великий це промах і страшна короткозорість виховувати майже всю молодь у чисто-клясичній, або чисто-гуманістичній школі. Але про це може колись іншим разом ширше.

Згадаємо тільки, що автори, які торкнулись міста і скріплення т. зв. „середнього стану“ не можуть найти досить переконуючих арґументів на те, щоби доказати конечність заложення школи ремесла у Львові. Ліпше — каже один автор — зліквідувати 1 семинар. Менше — мовляв — буде калік.

Та коли ми вже при тих, що турбуються нашим „середнім станом“, то годі не піддати критиці їх одностороннього розгляду справи. Ремісники і ще раз ремісники! Ми розуміємо корисність ремісничих цехів (другий автор, волиняк, хоче „артілі“), розуміємо користи з дешевого обслугування ремісників, з фабрикації потрібних їм артикулів (прим. для шевців: виправа скіри, фабрикація смоли, кілків, копит і т. і., що — між іншим можуть уже мати з рідної фірми „Дендра“), розуміємо і вагу обєднання таких цехів для закріплення нас по містах, розуміємо врешті потребу Ремісничого Банку (хоч автор проекту помішав дещо поняття банковости і добродійности і не подав, як забезпечити позичені капітали). Але чей ремісництво не вичерпує цілої проблеми міста! Чейже залишається приватне купецтво з ріжними можливостями. А про нього у статтях майже нічого нема тоді, коли ремеслові, посвячено повністю 4 статті.

Один із авторів, інж. Я. підкреслив **значіння орґанізації** влучною цитатою слів американця Карнеґі: „Відберіть мені всі наші фабрики, нашу торговлю, артерії транспорту і гроші, оставте мені лиш нашу орґанізацію, а протягом 4 років я знову відбудую своє майно“.

Так, — орґанізація потрібна, особливо тепер, коли визнано скрізь потребу плянування. Але в нас за багато мабуть акцентується потреба проводу, верхушки, а за мало активність мас і відповідне їх наставлення. Орґанізація теж вимагає відповідного ґрунту, особливо коли нема можливости примусу. Для неї потрібні не лиш творчі одиниці, але і творчий загал. Загал підприємчивий, здібний до господарського фанатизму (такий фанатизм зумів Рузвельт викресати для акції т. зв. „Найр-и“) і готовий на творче ризико, такий загал запевнить успіх орґанізації. При байдужности, недовірю і полохливости, тим паче при дефетизмі, себто при недостачі віри у здійснення намічених завдань найкращим орґанізаторам вянути мусять руки.

Керуючим всегосподарським центром, називаючи його ріжними іменами, зайнялось аж 6 авторів. Поза тим ще кількох натякнуло, що такий орґанізаційний осередок потрібний. „Найвища Рада Нар. Господарства“ чи „Ліга для поширення рідної торговлі і промислу“ (чи як її звати) з ріжними секціями і підсекціями, з повітовими і громадськими клітинами — ось інституція (аполітична і безпартійна!), яка малаб обняти керму в нашій господарській розбудові, малаб працювати над „замкненням ланца взаїмної і солідарної виміни дібр і услуг“ — як висловлюється один із проектодавців.

Самовистарчальність — услугуймо себе самі — свій до свого — це гасла правильні, корисні і потрібні, але не звужуймо знову понятя самовистарчальности. **Нам треба** — коли вже хочемо начеркнути повну нашу господарську програму — **не господарського націоналізму, а господарського імперіялізму.** „Торговля поміж земляками — каже австрійський меркантиліст Шредер — є тільки забавкою, перекладанням багацтва з одної кишені до другої. Справжнім джерелом багацтва є торговля з закордоном“. І це слід нам памятати! Для нас тим закордоном є всі неукраїнці. Те, щоби торгувати якнайбільше з чужинцями, збільшувати тим наш національно-суспільний дохід і збогачуватись — може видатись декому менше важне як „замкнути ланцюг взаїмної національної виміни“. Очевидно — кольосальне значіння має вже те, щоби спинити відплив наших матеріяльних засобів у чужі кишені, себто господарський націоналізм у тісному того слова значінні. Але щонайменше нарівні треба поставити продаж продуктів наших рук і ума та наших услуг чужинцям і паралельно це практикувати! На це ні один із авторів не звернув уваги.

Щоби вичерпати думки, що їх вяжуть проектодавці з орґанізаційним центром, слід ще згадати: ведення ним чорної книги для тих, які виявили досі липкі руки на народній гріш, реґулювання праці і заробітків (проти двох-трьох посад, високих платень, затруднювання емеритів чи чужинців у некористь молодих) і т. і., а зокрема диспозицію фондами, призначеними для розбудови промислу і торговлі.

Справу **кредитів** обговорює кількох авторів, вважаючи, що вони скріплять дотеперішні варстати праці або допоможуть поширити старі і збудувати нові. Шлях до зібрання потрібних фондів намічають вони ріжно. Один радить розписати національну позичку „брат братові“ серед нашої американської і канадійської еміґрації. Призначена вона булаб для хліборобів, які маючи свої кредити 1) не продавалиб землі в чужі руки, 2) купувалиб землю при парцеляції і вона не йшла би в чужі руки. Наші земляки нічого не втратилиб, бо забезпечили би гіпотечно. Інший автор заявляє, що гроші вложені в рільництво і в реальности, безнадійно заморожені. Кредит треба дати купцям і промисловцям і як довго їх фінансується, так довго запевнити собі контролю.

Третій автор пропонує фонд „Нарід собі“ зібраний поголовним 10—20-сотиковим податком на взір акції, що її перед 40 роками повів з великим успіхом вожд неґрів Ґукер Уошінґтон. Колеґія, яка розпоряджалась би тим фондом, 2/3 його давала би на процент як продукційний кредит для розбудови нашого промислу і торговлі, а 1/3 віддавалаб на добродійні цілі (Рідна Школа, тощо). Поза тим не булоб ніяких матеріяльних обтяжень громадянства. Ще інший автор пропонує, щоби краєві установи і підприємства та заморська еміґрація склали 1/2-міліоновий фонд, партиципуючи в підприємствах, які булиб ним фінансовані. При тому кількох конкурсовців згадує Пром. Банк, що його засновує Ком. Розбудови Українського Промислу (Круп) при Техн. Т-ві, хоч самої Комісії як також Пром. Ради, що вже завязалась у Львові, не згадує ніхто, дарма, що вони вже роблять свою роботу.

Тим я здається вичерпав думки і проекти поміщені в конкурсових статтях, не беручись до основної їх критики чи розгляду, бо до цього треба би ще трьох статтей.

В. Несторович.

Радянщина не має грошей на плачення довгів.

„Дейлі Телеґраф“ з 24. квітня ц. р. повідомляє з Москви, що Совіти дуже сильно обмежили всякий привіз чужих товарів, бо не мають грошей, щоб за нього платити. Шукають кредитів, але ніхто не хоче ризикувати і зичити гроші без гарантії. Цього року Совіти мають заплатити Німеччині зворот позички 650 міліонів марок. Злучені Держави Америки також відмовилися дати якийнебудь кредит Совітам. Це навіть викликало неголування в Москві, бо там сподівалися, що коли наладнаються дипльоматичні зносини з Вашінґтоном, то буде можна наладнати також і грошеву справу в користь Совітів. Тимчасом справа мається трохи інакше.

У шведському парляменті мають в короткому часі вирішити питання, чи дати Совітам кредит чи ні. В Льондоні фінансові круги є тої думки, що парлямент відмовить дати згоди на уділення кредитів.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН)

Подорож Барту і московські пляни.

Варшавський кореспондент „Нае Цюріхер Цайтунг“, пишучи про наслідки подорожі Барту до Варшави, між іншим повідомляє, що Барту намагався спонукати польський уряд підписати умову про взаємне підтримання, отже мілітарний союз з Совітською Росією, на що Польща не згодилась. Проти приступлення СССР до Союзу Народів не має Польща нічого, але при умовині, що дістане постійне місце у Раді Союзу Народів.

Зі свого боку московський уряд виступає оборонцем інтересів Польщі перед Францією. „Ізвестія“ пишуть: „Наука Льокарно та пакту чотирьох не минула для Польщі даремно. Вона домагається для себе ґарантій, що в будучім їй не загрожуватимуть такі несподівані рішення у французькій зовнішній політиці, які часто не тільки не відповідають інтересам Польщі, а навіть бувають противні їм. Нема сумніву, що у варшавських переговорах поважну ролю будуть грати і фінансово-господарські питання, які є невідільною частиною всяких переговорів Франції з її союзниками“.

Дуже характеристично, що московський уряд, домагаючись від Франції, щоб вона добре заплатила Польщі за підтримання московського пляну походу на Европу, разом з тим пропонує Німеччині „ґарантувати“ непорушність кордонів балтійських держав. Але московські пляни, як кажуть москалі, шиті білими нитками, тому вони занадто кидаються всім у вічі, і тому Москва дістала коша майже одночасно і в Берліні й у Варшаві. Подорож Барту Москві очевидно не багато поможе.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Рознуздане життя більшовицьких комісарів.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. (Вл. кор.) Гарольд Денні телеграфує з Москви до „Ню-Йорк Таймсу“, що совітська тайна поліція ДПУ арештувала в Москві 30 високих урядовців за „пиянство і розпусту“. Це були високі совітські достойники з Азербайджану, що приїхали до Москви в урядових справах. Їм дуже подобалася столиця і тому вони не спішилися з від'їздом, а пустилися на нічне життя, рахуючи собі за кожний день високі дієти на кошт уряду. Вони дістали по місяцеві арешту, а після виходу будуть відставлені під військовою ескортою, закуті в кайдани, до своїх місць. Таке прилюдне позорище має відстрашити інших совітських урядовців від вибриків в урядуванні.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Москва покровителькою Румунії.

„Ізвестія“ з 21. квітня пишуть про „крізу в Румунії“ між іншим таке: „Відвідини румунського міністра закордонних справ у Парижі є може останньою спробою дістати ще раз фінансову підтримку на французькім ринку і тимсамим запобігти державному банкротству, перед яким тепер стоїть Румунія.

Говорячи далі про вислід процесу проти учасників замаху на Дуку, часопис висловлює такі думки свого уряду: „Румунські фашисти, підбадьорені своїм успіхом на суді, виступили з широкою агітацією, головною точкою якої є вимога пірвати ті союзні відносини, які вяжуть Румунію з Францією від скінчення імперіялістичної війни. Разом з тим румунські фашисти ставлять домагання устійнити найтісніші та найближчі відносини з сучасною Німеччиною. Це домагання і буде головним арґументом, яким п. Тітулеску буде орудувати у своїх париських переговорах. Тепер іде вже не тільки про рятування Румунії від банкроцтва, а — що має значно більше значіння — йде про вимушення цілковитого звороту в зовнішній орієнтації цієї країни. Румунський міністр слушно може покликатись на те, що відмова Франції урятувати Румунію від банкроцтва буде рівнозначна з відмовою від тих відносин, які за останніх 15 років були основою французької політики в Центральній Европі. Мала Антанта перебуває гостру крізу, і одним з найбільш небезпечних моментів тої крізи є внутрішнє становище Румунії“.

Отже — гроші, чи життя Малої Антанти! Коротко і ясно. У звичайнім життї подібні домагання звуть вимушенням і караються досить довгим побутом у вязниці. У більшовиків це зветься зручною політикою, якою так відзначається пан Літвінов. Чи скористає п. Тітулеску з більшовицької науки, це його справа. Союзниці Франції коштують її справді багато. Як довго французи будуть платити на підтримання більшовиків та інших „союзниць“ Франції, питання інше.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Московські успіхи в Парижі.

„Ізв.“ з 22. 4. 34. повідомляють з Парижа, що там „відбулася поважна демонстрація державних службовців, колишніх вояків та безробітних, у якій взяло участь 40.000 осіб, комуністи, соціялісти, реформісти, унітаристи. Вони йшли під гаслами: „Все в оборові нашої зарібної платні!“, „Хай живе єдність акцій!“, „Хай живуть Совіти!“ Більш як годину юрба помагала демонстрантам відбивати жорстокі напади поліції. Від 7. до 8. вечора демонстранти були цілковитими господарями вулиці. Життя в центральних дільницях було зовсім спаралізоване. Рух спинений. Московська „приязнь“ коштує Францію очевидно не самі лише гроші.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

З церковних справ.

ЧИН ОО. СТУДИТІВ.

Чин оо. Студитів сягає своїми початками V. віку. Його основником був консуль Студій. Але щойно в VIII. віці під проводом св. Теодора Студита зріс Чин у силу і поширився з Константинополя по всьому Сході, а навіть в полудневій Італії. В X. віці поширився цей Чин по цілій Руси. Головним центром Чину оо. Студитів у нас була Печерська Лавра в Київі. Святі оо. Теодозій та Антоній надали облччча не лише Печерській Лаврі, але також усім монастирям на Руси, які вже в XI. віці придержувалися правил Чину оо. Студитів.

Діяльність оо. Студитів була дуже широка й ріжнородна. Крім строгого аскетичного життя істнувала при Печерській Лаврі малярська школа і процвитала книжна наука. Братчики переписували не лише церковні книги, але також списували важливіші події нашої княжої держави (літописець Нестор). Крім того вели шпиталі, працювали на ріллі і плекали городництво.

У Галичині відновили оо. Студити свою діяльність XIX. в. Тоді то у двох місцевостях: у Волсвині біля Кристинополя і в Олеську біля Золочева почали деякі селяни гуртуватися разом і жити чернечим життям, розділюючи свій час на молитву і працю, якою заробляли на життя. Колиж митрополит Шептицький став ігуменом монастиря оо. Василіян у Кристинополі, заопікувався ними та примістив їх 1901 р. на Вульці, тоді підльвівській оселі. В 1903 р. закупив для них 30 морґів поля і побудував монастир у Скнилові біля Львова та зладив правила-статут для „Студитської Лаври св. Антонія у Скнилові“. З тим ментом число Студитів стало постійно зростати. Таким робом відновлений Чин оо. Студитів виповнив у нас болючу проґалину чернечого життя, обєднуючи тих селян і робітників, які не могли без ширшої освіти вступити до Чину оо. Василіян.

У 1908 р. повстав другий монастир Чину оо. Студитів, а саме у Боснії, призначений для наших еміґрантів з Галичини. Одначе по великій війні (1923 р.) монастир цей через спротив югославянського уряду мусів бути зліквідований.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 7. ТРАВНЯ 1934.

ВІКТОР КУРМАНОВИЧ,
ґен.-хор.

Відворот УГА. за Збруч.

СТОРІНКА З НАШОЇ ІСТОРІЇ.

Пару разів доводилось мені читати на сторінках нашої преси критичні погляди про невластність пляну Начальної Команди, згідно з яким УГА мала би — свого часу — відступати замісць на схід себто за Збруч, — на південь себто за Дністер і в Карпати.

Як колишній шеф штабу при НК. УГА, беру оце в цій справі голос. Хочу подати пояснення, а власне арґументи, котрими я покористувався при оцінці та обмірковуванні тодішньої стратеґічної ситуації, а зокрема тих, що довели мене до пляну відступу УГА за Дністер, можливе і в Карпати. Піднятий мною плян був випрацьований спільно з моїм співробітником майором Льонером і його в цілості затвердив комендант УГА, ґен.-пор. Омелянович-Павленко.

Для стратеґічних рішень військового проводу міродатним є: власне і вороже положення, як теж і політичні відносини. 22. березня 1919 р., наслідком інтервенції Антанти, припиняються наші операції і кінчиться остаточно наша бравурна офензива на відтинку Судова Вишня—Городок Ягайлонський.

УГА стояла проти західнього ворога (Польщі) на широко розтягненім, для оборони несприятливім відтинку, без якихнебудь природних перешкод. Щоправда, ліве крило опиралося на Карпати, Гірська Бриґада дуже слаба чисельністю, але праве крило під Сокалем висіло зовсім у повітрі, бо „Холмська Ґрупа“ не виявляла в той час майже ніякої активности. Широкий фронт, незабезпечені крила, надавалися до прориву чи до обходового наступу. Таким ворожим акціям годі було щось протиставити, бо не було в нас частин у запасі. А навіть колиб вони і були, то за недостатком відповідних шляхів та перевозових засобів, годі було їх відповідно до потреби перекинути. Коли наше запілля не спромоглося в часі нашої офензиви посилати фронтові частини для завершення успіху, то трудно було сподіватися і в найближчому часі таких резерв, які би були всилі не тільки доповнити проріджений боєвий фронт, але і влити йому нову пробоєву силу для дальших операцій. Не краща була справа і з матеріяльним забезпеченням фронтових частин.

Щодо західнього ворога, то Антанта вже при першій інтервенції заповіла нам перевіз зорґанізованих у Франції, і модерно вивінуваних польських військ, з якими ми мусіли числитися в найближчому часі. Бож як перша так і друга інтервенція Антанти мала на меті лише виграти час для посилення нашого ворога. До тої пори мали ми перемогу й ініціятиву в наших руках. Та зі заломанням нашої березневої офензиви, що була кульмінаційним пунктом нашої активности, ставав ворог з дня на день сильніщим, а тимсамим перебирав теж і ініціятиву в оперативних акціях. Він мав за собою Антанту і її підмогу під кожним оглядом. Треба додати, що щодо підвозу своїх військ був ворог у дуже корисному становищі, бо мав у своїх руках залізниці: Новий Санч-Хирів, Краків-Львів, Люблин-Рава Руська, Хирів-Ярослав-Рава Руська. Таким робом міг він зосередити війська по вподобі.

Зі сходу підходили до Збруча більшовики. Армія УНР, відступила за Горинь в околицю Сарни-Рівне-Кремянець, відкриваючи наші зади за Збручем. НК., була наслідком цього змушена — хоч як це тяжко було, — орґанізувати фронт проти більшовиків, відводячи туди частини зі західнього фронту. Мабуть більшовики напирали більшими силами, коли Армія УНР, мусіла залишити цілу територію. Згідно з відомостями, які ми тоді діставали, стан Армії УНР мав 14.000 багнетів, але її боєздатність наслідком безнастанних відступових боїв була сильно підупала.

Якіж були загально-політичні відносини? Майже ціла Европа була в революційному стані, а зі сходу загрожував їй більшовизм. Покищо боролися проти нього деякі царські ґенерали, а на чолі Армії УНР стояв Гол. Отаман Петлюра. Та він не знайшов у Антанти відповідної підтримки. У неї **Польща мала бути тим заборолом, що поставить опір дальшому походові більшовизму на захід**, що в той час уже мав свій зародок в осередку Европи. Беля Кун на Мадярщині, — Курт Айснер у Баварії. Польща сама, як новоутворена держава в середині несконсолідована, мала назверх крім нас багато клопотів іще зі своїми сусідами, як чехами, німцями та литовцями. За посередництвом Антанти прийшло на тих відтинках до чистинного перемиря, одначе з нами мусіла Польща вирішати спір зброєю. Виходило ясно, що молода Польща, підсилена військами Галера, докладатиме всіх зусиль, щоби виказатись перед Антантою якимись успіхами та зліквіду-

Війна знищила теж монастир у Скнилові. По війні осілися Студити в Уневі біля Перемишлян, де є тепер їх Лавра. Крім того істнують ще їх монастирі в Зарваниці і на Новім Знесінні у Львові (зараз за Личаківським двірцем, де мають чудову дерев'яну церковцю, перенесену перед 4 роками з села Кривка, пов. Турка). В окремих двох домиках на Личакові ведуть оо. Студити хлопячий сирітський захист. Поза тим мають ще оо. Студити три невеличкі місійні станиці на Поліссі і Підляшші.

Студії відбувають вони у Львові в своїй школі при вул. Петра Скарги, де находиться теж гарна й цінна бібліотека до історії унії та поліхромована каплиця в строго візантійському стилі кисти славного мистця Бойчука, професора Академії Мистецтва в Києві.

Найвищим головою Чину оо. Студитів є митрополит Андрій, фактичним керманичем — о. ігумен Климентій Шептицький.

Всіх схимників, себто братів з вічними обітами, є 71, з того священиків 11 і діяконів 7. Братів, які не зложили вічних обітів, начисляють 56. Досить численний новіціят працює в Уневі.

При кінці варто ще зазначити, що істнує теж жіноче згромадження СС. Студиток, з головним осідком у Якторові та домами в Уневі, Гаях Великих біля Тернополя і Підгайцях. Всіх сестер є 85.

В Єпархії Перемиській та Станиславівській нема ані Студитів ані Студиток.

(За „Оріенсом“.)

*

Крім трьох наших чернечих Чинів: оо. Василіян, Редемптористів і Студитів, появилися на наших землях в останніх роках ще Єзуїти східного обряду і Капуцини тогож обряду. І Єзуїти і Капуцини східного обряду працюють на північно-західних землях, при чому в руках перших є теж виховання питомців у папській семинарії в Дубні. Незалежно від того підготовляється у нас ще Чин гр.-кат. оо. Салезіян і з тією метою вислала Перемиська Єпархія кількох молодих учеників на студії до того Чину в Римі.

Ґанді потовкся.

РИМ, 5. 5. ПАТ. Авто, яким вертався Ґанді з приятелями з містечка Разчі, перекинулося на закруті дороги до рова. Ґанді з приятелями потовкся

Великодна радіопрограма в Америці.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. (Вл. кор.) З нагоди Великодня відбувся спеціяльний концерт на радіогодині Сурми зі станції ВІНС в Ню Йорку. Концертову програму виповнила смичкова орхестра проф. Гайворонського, який тим способом закінчив свій сезон і виїздить на відпочинок в південно-західні стейти. В програму ввійшли такі точки: Українська Рапсодія — Тимольського, Баркароля — Лисенка, Коломийки — Колесси, Гаївка — Гайворонського; крім цього скрипково-мандоліновий гурт орхестри проф. Гайворонського відограв такі композиції Гайворонського: Веснянки й Гаївки, Український Танок, і „Ой, ти, дівчино“ — вальс.

Святочну промову й святочні желання виголосив гром. Мирон Сурмач. Він також приготовив спеціяльний ефектовний скеч, опертий на повісті Шевченка: „На Великдень, на соломі“, а арт. Шикура відспівав „Христос воскресе“ мельодією з Підкарпаття. Опісля одна дівчина відспівала наше „Христос воскрес“. Ціла програма була справжньою насолодою, бо була достроєна до святочної хвилі.

Через виїзд проф. Гайворонського на вакації буде перепинена наука і праця його орхестри і щойно в місяці вересні розпічнеться праця наново. В минулому сезоні ця орхестра виступала на трьох громадських концертах і принесла повне признання своєму дириґентові.

—o—

Відкладають війну на 1936 рік.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. (Вл. кор.) Студенти артистичного відділу університету НЮ ЙОРК, а також учні інжинірського виділу оголосили квестіонар, поставлений їм у ріжних справах. Більшість висловила погляд, що депресія в Америці покінчиться у 1936 р. і того самого року Америка буде вмішана в якусь більшу війну. Студенти признають добрі сторони Найри, але не хочуть, щоб її ділання було постійне.

—o—

Поможім добрій справі.

Бібліотека дитячих історичних книжечок. — Найкращий виховний засіб

У надзвичайно актуальній статтейці п. н. „Дайте дітям цікаву історичну книжечку“!, поміщеній у 113 ч. „Діла“ з дня 3. травня ц. р. порушив п. Антін Мельничечко, педаґоґ по фаху, преважну справу: потребу видавати історичні оповідання для дітей і молоді, які воскресилиб перед нашим доростом світлий образ минувшини українського народу і тим самим стали виховним засобом для молодого покоління. Патріотичне виховання молодого покоління — це справді центральна проблема українського життя і тому треба призадуматися, як цю справу треба би перевести в життя. Актуальність тієї справи підкреслює і та важна причина, що нові научні програми для вселюдних шкіл зовсім не торкають науки української історії; вони говорять виключно лише про історію Польщі. Тому не диво, що українська дитина, міська та ще більше сільська, не придбає у школі знання історії свого народу, не перейметься величю і красою своєї рідної землі.

Учительство наше тут безрадне! Воно мусить строго й акуратно придержуватися обовязкових научних програм та поступати при навчанні історії по згори накресленому пляні.

Щоби бодай у малій частині прийти вчительству в поміч у підшуканні відповідних матеріялів з обсягу історичної белетристики, якою моглоб воно покористуватися як засобом для позашкільної лектури, на яку можна би звертати увагу дітворі й молоді — надрукувала редакція педагогічного тримісячника „Шлях Виховання і Навчання“ (гляди 3-тя книжка за рік 1933) джерельну статтю Зоріяна Вільшанецького п. н. „Українська лектура в навчанні історії“, в якій автор подав учительству багатий матеріял, що ним можна покористуватися при позашкільному навчанні, шляхом т. зв. „приватної лектури“.

Але це ще не вичерпує усіх засобів, якими моглоб послуговуватися не лиш учительство, але і посторонні виховні чинники, у першу чергу батьки, потім кружки „Рідної Школи“, читальні та парохіяльні дитячі бібліотеки. Тому треба би подумати над способом, яким можна би посередкувати продукцію дитячої лектури, головно історичного змісту, призначеної для шкільної молоді.

Видаванням дитячої літератури в нас займалося до війни виключно УПТ., а по війні перейняло ту ділянку суспільно-виховної діяльности відоме і заслужене Видавництво „Світ Дитини“, яке за 15 літ свого істнування зуміло серед дуже важких і невідрадних умовин видати, як на наші відносини, надзвичайно велику скількість добірних книжечок для дітей; присвоїло нашому письменству клясичні перлини всесвітньої дитячої літератури і дальше змагає до поширення загального читальництва серед нашої дітвори і молоді шляхом маленьких (і милих дитячим серденькам) книжечок „Діточої Бібліотеки“, які почало видавати від січня 1934 щомісячними випусками. Про вартість видань „Світа Дитини“ висказалися вже з великим признанням й одобренням наша фахова літературна критика і педаґоґічні круги, які книжечкам того видавництва признали надзвичайно цінні виховні вартости.

Підписаному довелося принагідно говорити з видавцем „Світа Дитини“, який накреслив свої пляни видавничої акції на найближче майбутнє. Він приступає саме тепер до видавання комплекту дрібних книжечок (2—4 аркуші друку) з *історичними оповіданнями для дітей*. До княжої доби около 30 книжечок; до історії Галицько-Володимирської Держави — теж стільки, а з доби Козаччини — около 40. Деякі з тих книжечок уже находяться в друку. Всі вони гарно ілюстровані.

Отже маємо вже запевнену продукцію того рода літератури, що про неї говорить у своїй статтейці п. Мельничечко. За нами оставала би потреба й обовязок занятися зібранням відповідного фонду, який вможливив би тому заслуженому на полі виховання молодого покоління видавництву повести як слід свою намірену видавничу акцію книжечок з обсягу історії нашої минувшини.

Цю справу можна легко і при добрій волі перевести в діло, а саме: Тепер іде широка акція культурної допомоги для наших окраїн, головно для західних і північних земель, щоби рятувати там у першу чергу молоде покоління, що пропадає для нас у неукраїнській школі. За зібрані з пожертв наших установ та приватних осіб фонди — закупім у Видавництві „Світ Дитини“ 500 бібліотек, кожна зложена бодай із 100 дитячих книжечок і киньмо їх туди, де грозить небезпека нашому молодому доростові. Даймо йому в руки відповідну книжечку, бо при її допомозі врятуємо наші діти для народу а Видавництву „Світ Дитини“ допоможемо розвантажити маґазин дитячих книжок та дамо йому змогу видати 100 нових історичних оповідань. Вони нашій дітворі заступлять поза школою науку рідної історії!

Дмитро Великанович.

вати наш фронт. Хоча більшовики підходили до її границь, та їх ще стримувала армія УНР і полякам ішло про те, щоби час, коли їм доведеться зміритись із більшовиками, відсунути, а зіпхати тимчасом на інші плечі це завдання.

До найголовнішого завдання військового проводу належить заздалегідь оцінити як слід ситуацію, та вивести армію з несприятливого положення в ті райони, зберігаючи її цілість і внутрішні вартости, в яких вона матиме спромогу під кориснішими умовинами продовжувати боротьбу, поставивши натомісць ворога у становище для нього несподіване, ненадійне і непригоже.

Начальна Команда УГА передбачувала близький наступ поляків і ясно здавала собі справу, що той наступ буде сильний та що наш фронт серед тодішніх умов не вдержиться на довший час. Передбачали ми конечність відступу.

Той відступ під ворожим натиском чи з фронту чи з крил, міг узяти загальний напрям тільки на схід, у райони, які ні з тактичного, ні з оперативного огляду не надавались до затяжного оборонного бою. Що правда ліве крило — полудневе, — по переході ґрупи Кравса (Хирів-Самбір) через Дністер коло Нижнева на північ, опиралось би об Дністер, зате праве крило — північне, — висіло би далі у повітрі і противник міг охопити його на кожнім новім, нами занятім боевім відтинку. Це примушувало би нас до дальшого відступу. Притім також не було виключене, що і більшовики (маючи проти себе над Збручем тільки підрядні наші відділи, — Наддніпрянська Армія стояла в околиці Рівного, — які ледви чи всилі були видержати сильніший ворожий натиск), підуть у наступ з метою зреволюціонізувати своїми крикливими гаслами галицький терен, та через Карпати подати помічну руку Белі Кунові. Були відомости, що над Збручем появилися мадярські частини, сформовані більшовиками з полонених мадярів.

І тому вижидати польського наступу значило би для Нач. Команди стільки, що піддатися згори всякому диктатові ворога. УГА не мала би іншого напряму для свого руху, як тільки на схід, отже примушала би між молот і ковало, т. зн. до своєї ліквідації, а у всякому випадку до цілковитого покинення власної території. А це хіба не сміло бути метою Начальної Команди.

Начальна Команда рішилася з метою переведення пляну — ще перед загальним польським наступом — скріпити якнайбільше ліве крило і ґрупу „Рудки“, перекинувши скорим темпом відділи з інших фронтів та зосередити Армію за Дністром. Звідси офензивними акціями, чи оборонним способом продовжувати боротьбу рідної землі до останнього. Тим чином ми задержували в наших руках хоч частину нашого краю. Ніхто не заперечить, що район за Дністром, а ще більше Карпати, був дуже пригідний до ведення затяжних, упертих боїв, чого найкращим доказом приклади зі світової війни. Перед фронтом Дністер з „Великим Болотом“, як поважна природна перешкода — не вимагав такої сильної обсади. Ліве крило оперте об гористий терен, більше надається до оборони, ніж рівнина на північ від Дністра. Праве крило, як довго румуни не були активні, не було загрожене.

(Докінчення буде.)

Англійські коментарі до варшавської подорожі Барту

Англійська преса обмірковує широко подорож француського міністра закордонних справ Барту до Варшави. На загал панує думка, що подорож мала на меті віднискати для Франції польську приязнь або краще сказавши, повернути Польщу під впливи Франції.

В Льондоні говорять, що для осягнення тої цілі Франція годиться підпирати навіть ті домагання Польщі, яких до тепер не підпомагала, а саме домагання Польщі, щоб її принято в постійні члени Союзу Народів та щоби *знести зобовязання супроти меншин, які тяжать на Польщі* та інших східно-европейських нових державах. Це останнє домагання торкається безпосередньо українців.

„Манчестер Ґардіян" з 28. квітня пише в статті „Франція і її приятелі" між іншим: „Одним з найгірших наслідків признання Польщі великою державою було б, як подають з Варшави, негайне виповідження меншостевих договорів на тій підставі, що великій державі не годиться бути звязаною такими договорами. Це виповідження без сумніву поставить українську меншість в Польщі в ще більш незавидне положення, ніж вона тепер находиться.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Вбили начальника ОҐПУ на Україні.

Англійська преса повідомляє, що на Україні недалеко Харкова вбили одного начальника ОҐПУ України, Вайсберґа. Він виїхав переводити реквізиції за хлібом в одному селі, де селяни сховали більшу скількість зерна. Доведені до крайности голодом і переслідуваннями селяни вбили Вайсберґа. Негайно вислали з Харкова відділи ОҐПУ, які окружили село й арештували все його населення. Тепер всі ждуть на присуд.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Товариство „Будучність" — Шевченкові.

Як наші служниці на Личакові вшанували память Шевченка.

В минулу неділю 29. квітня ц. р. уладив Кружок Т-ва „Будучність" на Личакові у Львові концерт у честь Тараса Шевченка. Т-во „Будучність" гуртує львівські служниці-українки і дбає за їхнє національне та релігійне виховання.

Згаданий концерт уладив Кружок Т-ва „Будучність" у своїй домівці при вул. Личаківській ч. 96., при чому всі точки програми виконали бездоганно дівчата-служниці. Хор виступав кількакратно з піснями, з котрих деякі напр. „Ой, зійшла зоря", хоч трудні до виконання, випали зовсім гарно. Хорові точки переплітали декламації, між ними й інсценізація з „Великого Льоху": „Три душі", що викликала помітне враження.

Одна з членниць роб. Гавришко виголосила гарно обдумане слово про життя та діяльність Тараса Шевченка. Дбайливо опрацьованого реферату цієї робітниці не постидалась би і неодна студентка з університетською освітою.

Кінцеве слово на цьому концерті виголосив посол д-р Степан Біляк, котрий як голова Народної Організації Українців міста Львова висказав слова признання за працю в Товаристві і навязуючи до заклику Шевченка „Обнімітеж, брати мої, найменшого брата", вказав, що саме Т-во „Будучність" є одною із тих наших установ, що цей Шевченковий заклик найкраще реалізує.

Технічну сторінку концерту підготовила голова Кружка п. Олена Ріплева, яка не жалувала труду, щоби вивчити членниці Т-ва декламацій та хорів і за це їй належиться признання. Наше львівське громадянство, зокрема наші пані з кругів інтеліґенції, повинні звернути увагу на Т-во „Будучність", яке поставило собі завдання зорґанізувати і виховувати в національному та релігійному дусі наші служниці, отже наші найбідніші дівчата, наражені у великому місті на безліч небезпек. Співпрацею з виділом цього Т-ва допоможуть вони до здійснення важних та гарних цілей цієї установи.

Урухомлення Оселі Т-ва Письменників і Журналістів у Камені Довбуша.

КОМУНІКАТ.

Т-во Письменників і Журналістів ім. Ів. Франка віддає з днем 1. червня ц. р. свою віллю до вжитку членам Т-ва. Вілля у цьому році віднowлена, уладжена та умебльована. Т-во віднаймає чотири великі, соняшні кімнати, кожна виділена й на три особи. Нагляд над віллею буде мати окремий відпоручник Т-ва, який буде займатися, евентуально, теж спільною кухнею оселян.

Члени Т-ва, які бажають одинцем, чи з родиною зайняти місце в оселі, зволять, найдальше до 20. травня ц. р., звернутися по ближчі інформації до господаря Т-ва В. Софронова-Левицького між 12. і 13. годиною кожного дня, вул. Міцкевича 12, телеф. 69-40.

На випадок, колиб були вільні кімнати, Т-во віднайме їх і для посторонніх громадян.

РАДА ТОВАРИСТВА.

Півоселі для львівських дітей.

Апель до українського громадянства.

Вже минулого року акція півосель для львівської дітвори увінчалась успіхом. Сталось це не тільки завдяки пильній праці ініціяторів та впорядчиків, але й завдяки жертвенности українського громадянства, яке, треба признати, зачинає чимраз краще розуміти велику вагу таких півосель для морального та фізичного виховання української дітвори у столиці краю.

Інформації про ті півоселі подавало „Діло" нераз, а по їх минулорічному закінченні принесло прегарно написане ширше звідомлення з їх праці пера заслуженої письменниці п. Константини Малицької, яка приглядалася праці львівських півосель зблизька і була її вислідами просто захоплена.

В цьому році є плян зорґанізувати 8 (вісім) українських півосель у Львові, а саме: 1) у св. Юрі для 150 дітей, на Жовківському передмісті для 150 дітей, 3) на Личакові для 60 дітей, 4) на Левандівці для 60 дітей, 5) на Клепарові для 60 дітей, 6) на Стрийському передмісті (при вул. Супінського) для 60 дітей, 7) на Богданівці для 50 дітей, 8) на Знесінні Старому для 50 дітей.

Щодо коштів удержання, то їх обчислено для одної дитини на час 6 тижнів на 15 зол. Кошти всіх осель — на 8.000 зол. Діти будуть приміщені на півоселях від год. 9 рано до 5 год. попол., де дістануть друге снідання, обід з двох страв і підвечірок. Управа всіх півосель буде в наскрізь фахових руках, тому є запорука, що діти наших львовян скористають з них не менше, як і в попередньому році.

Тепер тільки черга за українським громадянством, яке повинно ті півоселі підтримати якнайінтенсивніше і під моральним і ще більше під матеріяльним оглядом.

ПІДПИСУЙТЕ Й ВПЛАЧУЙТЕ НА ПОЗИЧКУ РІДНІЙ ШКОЛІ ПО 25 ЗОЛ.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ТРАВНЯ 1934.

ОЛЬГА МОЧУЛЬСЬКА.

Наталя Романович-Ткаченко.

(1884—1933.)

Надійшла спізнена, сумна відомість з України — смерть забрала знов одно творче життя — перестало бити серце відомої письменниці Наталі Данилівни Романович-Ткаченко. Вона померла, як пишуть, ще в осени 1933 р. від якоїсь пошесної недуги, якою заразилась була від своєї внуки. На короткий час перед смертю її здоровля було покращало, так, що вона навіть стала виходити з хати. Смерть прийшла до неї несподівано.

Наталя Ткаченко народилася 1884 р. Дитячий вік і перші гімназійні роки прожила вона в містечку Гуляйполі (Златополі). Згодом батьки Наталі Данилівни перевезли її до Києва кінчати гімназію і оселили її у благородному пансіоні. Вже дванацятилітню дівчинку непокоїли ріжні життєві проблеми, як економічна та соціяльна нерівність; вона хотіла знайти на них відповідь у книжках, але в пансіоні це було виключене, тому Наталя Дан. не витримавши року, просила батьків влаштувати її інакше. Живучи приватно, молоде дівчатко проглитувало багато книжок, які бодай частинно зясовували їй проблему про дивовижні контрасти людського життя. Дуже корисний вплив на молоду дівчину мали теж виклади історії проф. Щербини, одинокі виклади в гімназії, яких учениці слухали з напруженою увагою.

У тих часах тяжкого політичного гніту, літературне і національне життя містилось у тісних рямцях гуртків, що складались переважно зі старших людей, людей теорії і науки. А молодь манило само життя, і вона вже в вищій гімназії заправлялася і приготовлялася до революційної діяльности, орґанізуючись у гуртки, де вона здобувала собі політичну і економічну освіту, та мала навіть звязок з робітничими гуртками, де вела аґітацію і пропаґанду. Такі то гуртки творили велику нелеґальну організацію середнешкільників. Отже нетрудно було і Наталі ще в гімназії ледви 16-літньою дівчинкою попасти в такий революційний гурток. Розуміється, що такий гурток мав характер всеросійський, говорили там про те, як здобути політичну і соціяльну волю тільки для цілої Росії.

Знайомство молодої Наталі з українськими революціонерами припадає аж на час після скінчення гімназії і звільнення з праці у фабричній школі в селі Балаклеї, на Смілянщині. Стративши посаду, Наталя Данилівна знов опинилась у Києві, і тут з початком 1902 навязує контакт з молодою Революційною Українською Партією (Р. У. П.) через М. С. Ткаченка, за якого пізніше вийшла заміж.

Велике враження зробило на молоду дівчину відкриття, що є українська революційна партія, яка вела цілу свою роботу в українській мові і ставила своєю метою не тільки здобути політичну та соціяльну волю, ще й визволити Україну від царату, хоч ще самим провідникам невідомо було в якій формі, чи у формі автономії чи федерації.

Наталя Дан. офіційно ніколи не належала до Р. У. П., але все своє життя цікавилася життям партії і навіть помогала їй активно: друкуючи відозви на гектоґрафі, переховуючи нелеґальну літературу, кольпортуючи її, тощо.

Одначе скоро само життя відкинуло Наталю Дан. на бік від активної революційної праці. Вона вийшла заміж за М. С. Ткаченка, пізнішого видного міністра Центральної Ради, після народження дитини її звязки з партією ослабли, як про це вона згадує в „Уривках зі споминів" („Україна" кн. 4. 1925 р.). „Зо мною трапилася звичайна історія, що буває з жінками. Рветься дівчина на сцену, починає працювати, вчитися в артистичному колі і раптом вийде заміж за артиста. Тут діти і артистка вмерла: народилася жінка і мати...Піде до науки на медицину, рік, другий учиться, далі за студента-медика вийде заміж і вже не жінка-лікарка виходить, а жінка лікаря. От і мені судилося, — кинувшись до революції, до боротьби, несподівано опинитися жінкою революціонера, коло колиски, що не боротьби вимагає, а затишку і спокою".

Коли Р. У. П. поширила свою діяльність, показалася потреба зорганізувати ширшу видавничу діяльність за кордоном — у Галичині. Тоді вдалося деяким членам партії, звільненим з вязниці, дістатися за границю, до Галичини, де вони й налагодили видавничу діяльність. Виїхали були тоді Лозенки, Канівець, Скоропис і обоє Ткаченки з дитиною.

Перше враження від побуту за кордоном пише у „Споминах" Наталя Ткаченкова. [illegible] ло емігрантів і викликувало велике захоплен-

КОНФЕРЕНЦІЯ ГІТЛЄРА З ПРЕЗИДЕНТОМ ГІНДЕНБУРГОМ.

БЕРЛІН, 5. 5. ПАТ. До президента Гінденбурга прибув нині передполуднем канцлер А. Гітлер і обговорили актуальні питання з політики. Нарада викликала живе зацікавлення в політичних кругах.

—o—

ІБН САВД ПРОПОНУЄ ПЕРЕМИРЯ.

КАІРО, 5. 5. ПАТ. Король Геджасу Ібн Савд запропонував урядові Ємену перемиря на таких умовах: абдикація Імама Ємену; окупація на 5 літ прикордонних смут Ємену військом Геджасу; прогнання колишнього князя Ассіру. Престолонаслідник Ємену збирає військо і задумує боронити місто Санаа.

—o—

НАПАД НА СЛУЖБОВЦІВ ПОЛЬСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

МОРАВСЬКА ОСТРАВА, 5. 5. ПАТ. На авто, яким трьох службовиків польського консуляту в Моравській Остраві та дружина одного з них верталися з богослуження 3. травня, впав камінь і зранив шофера. Відломки розбитого скла поранили теж службовика Урбанця. Справників дотепер жандармерія не схопила.

—o—

По широкому світі.

— Міністр Бек виїде 9. травня ц. р. до Букарешту.

— Колишнього канцлера Брінінґа запросило декілька закордонних університетів до себе на виклади. Брінінґ відмовився нібито тому, бо сподівається ще брати участь у політичному житті.

— Провінціональний синод евангелицько-лютеранської церкви в Саксонії рішив обєднатися з державною, евангелицькою церквою.

— Большовицькі летуни далі перевозять залогу з „Челюскіна“.

— Льорд Сесіль домагається, щоби втікачі з Німеччини одержали документи, які заступили би пашпорти.

— У Римі на Капітолю відбувається Х. міждержавний конґрес обезпеченевих математиків. Конґрес відкрив Мусоліні.

— До Москви, Ленінграду і Харкова виїздять французькі учені. Опісля до Франції приїдуть з візитою большовицькі вчені.

— З початком червня ц. р. починаються торговельні переговори між Польщею та Англією.

— У Вінтербах у Віртемберґії завалився шкільний будинок і присипав школярів враз з учителем. Вже витягнули трупи учителя і пятьох школярів.

— Норвеський совгарський союз здискваліфікував на 2 роки трьох своїх визначних совгарів, Баляґрувда, Ставсруда і Еґвестанґена за те, що цього року брали участь у змаганнях у СССР без дозволу союзу.

Багно »Ставіскіяди«.

НАГЛА СМЕРТЬ ДЕКІЛЬКА ОСІБ.

ПАРИЖ, 5. 5 ПАТ. Велике враження викликала смерть Депляса, урядовця суспільних обезпечень і особистого секретаря міністра Даляміє, вмішаного в аферу Ставіського. „Ля Ліберте“ підкреслює, що смерть Депляса після смерти д-ра Давіда буде притокою до нового хвилювання. Тому домагається перевести секцію над трупом Депляса, хоча на думку лікаря його смерть спричинила недуга.

ПАРИЖ, 5. 5. ПАТ. У віллі Мон біля Тур померла нагло п-і Шотекур, дружина Міжона, власника кіна, вмішаного в аферу Ставіського. Міжон користувався псевдонімом Шотекур і був приятелем адвоката Ґібо-Рібо. Цей дав переховати Міжонові тальони чеків Ставіського. Смерть п-і Шотекур дуже таємнича. Три лікарі не могли ствердити причини смерти. Зате у віллі найшли коробочку з насонних порошків. Цікаве теж, що кількох італійських змагунів, які мешкали у віллі, покинули її на декілька годин перед занедужанням п-і Шотекур. Прокуратор веде слідство. „Парі-Соар“ впевняє, що п. Шотекур померла тому, що зажила забагато порошків на сон. Тому не слід її смерти мішати з аферою Ставіського.

СЕНЗАЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ СЕКРЕТАРЯ СТАВІСЬКОГО.

ПАРИЖ, 5. 5. ПАТ. Права преса широко обговорює зізнання Романіна, спільника і секретаря Ставіського. Ставіський використовував дружбу з політиками, щоби згрошевити байонські і малярські бони та зреалізувати свої великі пляни саме при допомозі відданих собі політиків. Романіно зізнав, що Ставіський піддержував з послами Гессем, Ренольдом, Оденом, Прустом і багатьома іншими політиками, а між ними теж з провідником лівиці Френкліном-Буйон. Френклін-Буйон запротестував рішуче, проти вмішування його до афери з „каналіями“, які брали гроші від Ставіського та Романіна. Преса підкреслює, що Романіно намагався скомпромітувати найбільше колишнього міністра фінансів Бонне. „Ля Ліберте“ домагається вияснень від міністра або перед парляментарною комісією або слідчим суддею.

—o—

НОВИНКИ

— **Виділ Українського Туристично-Краєзнавчого Т-ва „Плай“** повідомляє, що заповіджені виклади „Про сучасне і минуле Львова“ з незалежних від Виділу причин не могли відбутися в заповідженім речинці. Час, в якому виклади відбудуться подамо в пресі.

— **Про нові літературні напрямки в Галичині й про нових поетів.** Заходом Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові відбудеться дня 6. травня (неділя) ц. р. в 18. год. в салі „Української Бесіди“ у Львові (вул. Рутовського 22) відчит на згадану тему. Виголосить його д-р Микола Гнатишак.

— **Веселі куми з Віндсору.** В пятницю, 11. ц. м. відбудеться в салі Великого Театру у Львові вистава комічної опери О. Ніколая п. н. „Веселі куми з Віндсору“. Опера, що визначається гарною ефектовною музикою та гумором, буде виставлена заходом польського Музичного Т-ва при участи найкращих сил оперової школи і хорів та симфонічної орхестри Фільгармонії під управою д-ра Адама Солтиса.

— **Дальша реґуляція Львова.** Управа міста Львова рішила продовжити вул. Леґіонів крізь вул. Полтвяну і сполучити її з Клепаровом. Торговиця на площі Сольських буде перебудована і трамваєва лінія перенесена з вул. Сонішної на нову вулицю. На місці, де стоять тепер жидівські будки, стане велика торгова галя. Одночасно перебудують вул. св. Софії, яку злучать з двірцем на Персенківці.

— **Під психіятричну обсервацію.** М-ство суспільної опіки виладило закон про опіку над особами умово хорими. На основі того закону адміністраційна влада має право дати на психіятричну обсервацію особи духово ненормальні, що можуть бути небезпечними для загалу. Закон має ту слабу сторону, що дає можливости до зловживань.

— **Хто виграв на льотерії?** В першім дні тягнення Державної Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 10031. 15.000 зол. на ч. 128347. 10.000 зол. на ч. 77845. 10.000 зол. на ч. 119217. 5.000 зол. на ч. 67356, 100452, 162561. 5.000 зол. на ч. 1923, 55938, 80715, 97930, 107311, 148418. 2.000 зол. на ч. 3477, 6568, 11640, 20847, 42641, 49389, 59997, 79228, 86645, 90454, 121639, 129575, 137814, 143447(, 149025, 151415, 155755, 158055. 2.000 зол. на ч. 14253, 12329, 19677, 47992, 51213, 55065, 69803, 71108, 85078, 101735, 112701, 126983, 133472, 140005, 141105, 149797, 168369. 1.000 зол. на ч. 3256, 15830, 15135, 18238, 21777, 26179, 27405, 28048, 31022, 37122, 41040, 51111, 50902, 62063, 63755, 68375, 70709, 86156, 89730, 96350, 98386, 101884, 104116, 107059, 107840, 115779, 118660, 124555, 125534, 157565, 157959, 159552, 160849, 165350, 167198. 1.000 зол. на ч. 8573, 9585, 13507, 12170, 16857, 22686, 25491, 27112, 28070, 32458, 32063, 34395, 35647, 37427, 45100, 47389, 50804, 61574, 62276, 63762, 66189, 70223, 72628, 75984, 79047, 84188, 86598, 87038, 89463, 89721, 99563, 107792, 108110, 111711, 116593, 119015, 127336, 128765, 129455, 132532, 134343, 135503, 149856, 159395, 162625.

— **Львівська хроніка.** У власнім домі при вул. Генінґа застрілився з невідомої причини Ян Вількошевський, урядовець міського електричного заведення. — Поліція глядає за шевцем Стефаном Дмитерком, що виманив від робітниці Катерини Монсівної 600 зол., обіцюючи з нею оженитися і щез. — На Світезі втопився в суботу 5. травня ц. р. в саме полудне на очах

ня, що всюди чути було українську мову, що можна було промовляти прилюдно і викладати в університеті по українськи, та переховувати у помешканні революційні книжки, не боячись ревізії.

У Галичині довелося Т-ій та її рідні жити в тісноті і великих недостатках. Згодом було вже у них двоє дітей, служниці не тримала вона, тому, що хотіла бути революціонеркою не тільки в теорії, але й цілим складом свого життя. Тимто мусіла сидіти дома, доглядати дітей та вести хатнє господарство, ще й заробляти коректою та перекладами („Історія західньоевропейської літератури“ Стороженка). Це щоденне тісне клопітне життя у чотирьох стінах не заспокоювало душі Т-ої. Вона прагнула проявити себе назверха, а що всякій громадській діяльности стояло на перешкоді виховання дітей, брак змоги покинути хоч на короткий час хату, то вона ночами, коли діти поснули, бралася писати новелі.

Наталю Данилівну пізнала я в Києві 1910 р. чи 11 р. в українському клюбі. Це була надзвичайно скромна тихенька та мелянхолійна жінка з глибокими сумними очима, якими слідила невпинно за своїми двойко дітьми, що бігали весело по салі. Вона говорила спокійно, притишеним голосом. Ближче познайомилися ми аж 1916 року в часі війни, коли вона з доручення „Союзу Городів“, приїхала до Галичини організувати в запіллі захисти для воєнних сиріт і загалом галицьких селянських і міщанських дітей[1]).

Захисти і школи при захистах були українські, не чути там було одного московського слова. Діти вчилися виключно з українських букварів Грінченка, шкільних підручників Русової, Степана Рудницького, а історію України з книжечки М. Грушевського „Про старі часи на Україні“.

Одного вечора, влітку тогож 1916 р. Наталя Ткаченкова розказала мені, як вона стала письменницею. „Чи знаєте, що моїм „хресним батьком“ у літературі був Іван Франко? Раз, коли я віддавала йому коректу, я занесла йому свій зшиток з моїми новелями, щоби довідатися, чи вони що варта на його думку“. Франко сказав прийти їй аж за кілька днів до Наук. Товариства. В означений день дуже схвильована ввійшла вона у кімнату Наукового Товариства, але Франка там не було. Гнатюк мовчки подав їй зшиток, який вона збентежено схопила і вийшла. І аж на лавці на „валах“ вона розгорнула той зшиток та на свою велику радість помітила, що всі записані сторінки вирізано. За кілька днів Ткаченкова зустріла Івана Франка, який поспитав її „Чому не приходили? А я чекав, не знав як підписати ваші твори. Друкуємо у „Віснику“. Я підписав Наталя Романович[2]). У коректі можна змінити“. Це було 1905 р., перед виїздом на Україну. І так під цим псевдонімом писала Наталя Ткаченкова ціле життя, аж після революції 1917 р., коли вже непотрібно було конспірації, додала вона до Наталя Романович ще Ткаченко.

(Далі буде.)

[1]) З тих часів є її спогади за 1917 р. „Літ. Наук. Вістник“.

[2]) М. С. Ткаченко зголосився був на львівській поліції як Павло Романович.

своїх товаришів Бенямін Кремер, 18-тилітний ученик промислової школи. Причина смерти мабуть наглий удар серця або скорч тіла. — На вул. Сикстуській Станислав Ягельський, безробітний кельнер, випив пляшинку сільного квасу тому, що його покинула наречена. У важкому стані перевезли його до шпиталю.

— **Пожежу в державних лісах** в Іванисках, що належать до надлісництва Доброгостів пов. Дрогобич згашено 3. ц. м. попол. Вогонь знищив 800 куб. метрів будівельного дерева, власність одної дрогобицької фірми та 500 куб. м. опалового дерева, власність держави. Загальна шкода від пожежі, що охопила 4 га, переходить 10.000 зол. Вогонь повстав наслідком необережности робітників.

— **Краєва хроніка.** До почтового уряду в Яремчу вломилися злодії й забрали коло 500 зол. та службовий револьвер. — В Коломиї Ян Спульніцький пробив ножем Марію Порґус у серце, убиваючи її на місці, після чого пробив себе в груди і повісився. — Робітник Іван Кретович у Бориславі стрілив з револьвера до своєї кревної Аделі Войтович, ранячи її небезпечно в груди, опісля другим вистрілом відобрав собі життя.

— **Ученик заразив цілу клясу.** В одній школі в Амстердамі ходив довший час на науку ученик хорий на туберкульозу легенів. Коли врешті дізналися про це лікарі і перевели оглядини цілої кляси, показалося, що всі товариші хорого були заражені туберкульозою. Цілу клясу відставлено до санаторії і наказано викрити, хто має відповісти за таке каригідне занедбання.

— **Слідами Ділінґера.** В місцевости Фасторія в стейті Огайо доконано 4. ц. м. нападу на банк, причому зрабовано 12.000 долярів. На думку поліції в нападі брали участь товариші бандита Ділінґера, за яким глядають тепер по цілій Америці. Кажуть, що Ділінґер покинув уже Америку і находиться в дорозі до Англії або Ірляндії. Поліція із Шикаго звернулася телеграфічно до англійської влади з домаганням, щоби уважала на корабель „Княгиня Йорку“, який приїздить до Ліверпулю. Здогадуються, що Ділінґер находиться з одним своїм товаришем на тому кораблі.

— **Згоріло 5.000 качок.** Як повідомляють з Рівергід у Зл. Державах, у Кальвертоні згоріла фарма, що належала до Михайла Костюшка. У вогні згинуло 5 тисяч качок. Причина пожежі невідома.

— **Алькогольна пропаганда в Туреччині.** Переводячи ріжні реформи в Туреччині, Кемаль Паша зніс також заборону пити вино і пиво. Щоби переконати турків про користи пива та вина, заложив у себе великий бровар, що продукує з турецького ячменю знамените пиво. Щоби поширити теж консумцію вина, заложив у своїх добрах винниці, що доставляють 44.000 літрів вина річно. За прикладом диктатора йдуть богаті турки, що бачать у броварництві і винницях значне джерело доходів.

— **Згоріли корабельні доки.** В доках корабельного т-ва Бербера в Брукліні вибухла пожежа, що приняла величезні розміри. Пожежна сторожа, що наспіла на кораблях, мусіла обмежитися тільки до охорони сусідних будинків. Чотири особи згоріли, а кільканацять пожежників попеклося. Док згорів до тла. Шкоди обчисляють на 5 мil. дол. Пожежа поширилася тому так швидко, що горіли великі запаси сирої ґуми і терпентини. Величезні стовпи вогню стріляли високо і були видні здалека. Горяч була така велика, що смажилася фарба на кораблях у значній віддалі.

— **Напад на плебанію.** До мешкання рим.-кат. пароха в Путні коло Радовець на Буковині добулися вечором три замасковані бандити і заставши дома тільки господиню, звязали її та забрали з касети 12.000 леїв. Коли пробували отворити панцирну касу, надбігли сусіди, наслідком чого вивязалася стрілянина, при якій ранено дві особи. Бандити, що були вбрані в смокінґи, втікли.

— **Вкрали шкільний будинок.** Америка це, як відомо, країна всяких неможливих можливостей. Не тільки лінчують там муринів, ловлять дітей, нападають в білий день на банки, але й крадуть цілі будинки. Такий випадок стався в стейті Місурі, де в одному малому і затишному містечку діти прийшли рано до школи і не застали її. Школа щезла без сліду. Ніхто не видів коли і як це сталося. Ще вечором школа стояла на місці, а рано площа була пуста. Вкрадення школи заскочило найбільше поліцію. Переведене слідство виказало, що злодії приїхали в ночі під школу з вантажними самоходами, розібрали швидко деревляний будинок і забрали все до останньої дошки та останнього цвяха. Добичею злодіїв стало теж ціле внутрішнє уладження школи, отже лавки, столи, таблиці, наукові прилади і т. п. Поліція не впала досі на слід злочинців.

— **Музей Наукового Товариства ім. Шевченка** у Львові, вул. Чарнецького 24, мав у місяці квітні 68 катальоґових чисел приросту до ч. 24490 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольоґія 44 і 8 збірок черепя, побутова старовина 2, історичні памятки 2, етноґрафія 148 (в цьому багато вишивок із Збаражчини), репродукції більші 3, знідівки 24, фотографії 10, монети 4, банкноти 4, медалі 2, плякета 1, печатки історичні 2. Жертводавцями були пп.: Банах, проф. Возняк М., проф. Вахнянин Б., Галапа В., проф. Гнатишак М., дир. Дорошенко В., Елвів Я., „Жіночий Клюб“ при „Просвіті“ в Ужгороді інж. Кіпецький М., д-р Крипякевич І., Кудик А., Коломиєць З., д-р Левицький В., Лазуркевич А., Музикова Я., Нижанківський Т., с. Назарія СС., інж. Пастернак С., Початський Я., Рибак С., Світий Е., Сушко О., Пикаловський О., дир. Ціпановська О., „Червона Калина“, Янушевич Л., о. сов. Ясеницький К. Управа Музею складає всім щиру подяку. — Музей відкритий щодня від 8—13, в неділі і свята від 10—12.

— **Справлення помилки.** В замітці п. н. „Нові українські кооперативи“ („Діло“, ч. 116) зайшла прикра помилка тому, що пропущено ціле останнє речення. Передруковуємо ціле те речення ще раз: „Рішенням Дирекції РСУК принято в члени товариства дня 30. квітня 1934 кооперативи: 1) „Правда“, господарсько-споживча кооператива з обмеженою відповідальністю Жогатин (пов. Добромиль), 2) „Пролом“, кооператива з обмеженою відповідальністю Поднятичі (пов. Ярослав).

ВІДГУКИ ДНЯ.

Відгомін жартів.

Першоквітневі жарти! Не знаю відколи вони істнують і з якої нагоди, але тому, що істнують у цілім світі, то завелися і в нас.

Свого часу написав я першого квітня ґеополітичну статтю в „Ділі“ про залізницю Київ—Баґдад. І хоч стаття мала „дату 1. квітня — викликала цілу бурю. Була під рубрикою „З світової політики“, яку вів один берлінський дописувач. Дописувач прочитавши її образився на „Діло“ за те, що... воно заанґажувало другого референта. Крім цього земляки за границею збиралися протестувати в Льондоні проти пертрактацій з більшовиками, які „не мають права давати концесії під залізницю на несвоїй землі“.

Другим разом виляг народ на... посвячення угольного каменя під Український Театр, а цього року кільканацять теоретичних пуритан зібралося на перші сходини „Т-ва Прихильників Нудизму“ і — здається — ті були найбільше обурені. Не так на авторів жарту, як на „Пріма Апріліс“, бо через те втратили дуже добру нагоду до рішучого протесту проти роззуздання.

Вчора прийшов до мене лист із Америки. Хоч американські листи давно втратили свою атракційність — привичка то друга натура: руки мені тремтіли, як я розривав куверту. Ануж! Ех... бували часи просперіти, коли в Америці доляри по вулицях валялися, а в нас на доляра ціла каварня зглядалася.

Всеж таки і тепер не шкодить нашому братові, коли до письма долучений якийсь зелений папірчик.

Роздираю куверту і дивом дивуюся. Не тільки нема доляра, але й ніякого письма. Тільки вирізок з одної американсько-української ґазети. А на вирізку червоним олівцем закреслені сензації.

Читаю і очам не вірю. Всі наші „прімаапрілісові“ роданки передруковані товстим друком і на почеснім місці.

І про виклад д-ра Назарука на Українськім Жіночім Конґресі про поліпшення раси через подружий добір, і про згоду між жіноцтвом щодо рефератів на Конґресі, і врешті — про М. Островерху та про його заанґажування до опери Ля Скаля.

Ця остання сензація вийшла в заморській ґазеті далеко ліпше, бо піллита широ-американським сосом.

А щоби виглядало ще краще, то замісць „Львів“ написано „Медіолян“ — знайте — мовляв — громадяни, що то ми: маємо кореспондента і в Медіоляні.

З телеґрами медіолянського кореспондента виходить ясно як на долоні, що в справу обсади премієр-тенора в премієр-опері вмішався сам премієр-міністр Муссоліні, а крім нього відбулася інтервенція італійських політичних чинників.

Здається, тільки бракові місця завдячують читачі тієї ґазети, що не вичитали про величезний ентузіязм італійців до справи негайної збройної інтервенції на окупованих землях України.

Направду, зробив мені приємність американський лист.

Прирікаємо на другий „прімаапріліс“ заморським часописам стільки сензацій, що буде що передруковувати цілий божий рік.

Галактіон Чіпка.

Похорони бл. п. д-р Дар'ї Лежогубської Чубатової

Величаві були похорони бл. п. д-р Дарії з Лежогубських Чубатової! Бо прийшли супроводжати її в останню дорогу всі ті громадяни, що її знали і поважали за життя, представники всіх тих установ, у яких вона працювала, а передовсім шкільна молодь, для якої вона все мала добре слово і несла їй в потребі лікарську пораду.

Панахиду в домі Покійної при вул. Глибокій ч. 4 відправив Преосв. Будка в окруженні численного вищого й нижчого духовенства. А потім рушив вулицями міста довгий жалібний похід, у якому йшли жіночі школи СС. Василіянок з вул. Длуґоша і Потоцького з вінками, кляса польської ґімназії, в якій господарем є муж Покійної, проф. М. Чубатий (теж з вінком), хор радн. Купчинського, духовенство під проводом о. прал. Куницького, а за домовиною найближча родина, учительство шкіл СС. Василіянок, представники Українського Лікарського Товариства й інших установ та багато вірних. Співав увесь час хор.

Біля гробниці пок. о. Тодозія Лежогубського на Личаківському цвинтарі духовенство відправило панахиду, після чого попрощав Покійну від Церкви о. прал. Куницький. Опісля промовив голова Українського Лікарського Товариства д-р Л. Максимнько, п-і проф. Кандякова від учит. збору шкіл СС. Василіянок, учениця VII кл. Прокопович від учениць ґімназії СС. Василіянок при вул. Длуґоша та ще одна учениця від учениць семинарії СС. Василіянок при вул. Потоцького. Закінчив похорони хор зворушливим „Христос воскрес“ (по грецьки) та співом „Вічная память“.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 30. квітня 1934 р. згинув трагічною смертю в селі Містковичах пов. Самбір 26-літній селянин бл. п. **Іван Запавський**, син Олекси і Катерини.

В похоронах трагічно померлого молодого селянина взяли участь доокружні села Самбірщини, Рудеччини, а навіть з мостиського повіту. Похорон відбувся під проводом місцевого пароха з участю пятьох сусідніх священиків.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Укр. Нар. Театр ім І. Тобілевича Бережани:
6. V. Сонце руїни.
7. V. Наша парада.

Великий Міський Театр

Неділя, 6. V. год. 3·30 поп. Остання вистава по цінах найнижчих „Гостинниця під Білим Конем" Абон. 14.

Неділя, 6. V. год. 7·30 веч. „Фонсене весілля" Абон. 19.

Понеділок, 7. V. год 7·30 веч. „Фонсене весілля" Абон. 19.

Вівторок, 8. V. год. 8 веч. Польс. Т-во Муз. „Веселі кумоньки з Віндсору" оп Ніколая.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 6. V. год. 3·30 поп. ціни найнижчі „Фанні" Абон. 16.

Неділя, 6. V. год 7·30 веч. „Карієра Густава Лебреша" Абон. 16.

Понеділок, 7 V. год. 7·30 веч „Карієра Густава Лебреша" Абон 18.

Вівторок, 8. V. год. 7·30 веч „Родина" ціни найнижчі.

Кіна.

АПОЛЬО: „Ордонанс" (на осн. Мопасана, реж. Тужанського)

АТЛЯНТИК: „Отаман Анненків" (фільма в російській мові).

ВАНДА: „Побіда".

КАСІНО: „Казанова" (Ів. Мозжухин).

КОЛІСЕЙ: „Любка з кабарету", ревія „Це мені вистане".

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Чібі" (віденська комедія), ревія „Травень, літо, травка!"

МІРАЖ: „Ясноволоса мрія" (Ліліяна Гервей, Анрі Гара).

МУЗА: „Сховайте наші смутки" (Льорель і Гарді).

ПАЛЯС: „Нелюбна ніч".

ПАН: „Затроєні душі" та ревія.

ПАСАЖ: „Лицарі степу", „Що може Париж?"

СВІТ: „Пожежа над Волгою".

СОНЦЕ: „Королівський любко", ревія „Катаринка в сонці".

СТИЛЕВЕ: „Дайте мені чоловіка!" (Анні Ондра), ревія „З усього серця".

ХИМЕРА: „Чорти в коханні".

УТІХА: „Дама й боксер", ревія „Вуха до гори!"

Закордонне радіо.

Неділя, 6. травня 1934.

Льондон (342,1) 18·30, 21·05 Концерт, **Відень** (506.8) 11·20 Симф. концерт, 20·10 „Дер Гер Професор" оп. Беді Уй, **Братислава** (298,8) 16·30 Концерт, 21·00 „Русалки" муз. комедія Косталя, **Мор. Острава** (259,1) 20·40 Відгомони півн. країн (муз. авд.) **Прага** (470,2) 10·30 Фестіваль Сметани, 19·15 Веселі оповідання з життя журналістів (оповість Тума - Зевлун), 20·25 „Кохання рослин", **Лягті** (1807) 11·00 Солісти (арфа, фортепян), **Білгород** (439,8) 12·05 Концерт трубної орхестри кор. гвардії, 16·30, 22·15 Пісоньки. 19·20 Спів, 20·00 Нар. песа з музикою, **Ковно** (1935) 19·55 Спів, **Рига** (514·6) 20·20 Лотиські пісоньки, **Берлін** (356,7) 12·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Діточі пісні, 19·30 Веселий вечір, **Ляйпціг** (382,2) 10·00, 13·15 Концерт. 18·20 Гітара, **Штутгарт** (522,6) 18·40 Нар. пісні, **Букарешт** (365) 11·00, 12·15 Концерт, 20·00 Спів, **Беромінстер** (539,6) 19·55 „Оберон" оп. Вебера, **Будапешт** (550,5) 17·00, 23·10 Циг. музика, 18·45 Концерт орхестри кор. опери. 22·30 Скрипка, **Міляно** (368,6) 17·00 Легка музика, 20·55 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 18·00 Легка музика, 21·00 Вок. інстр. концерт.

Понеділок, 7. травня 1934.

Льондон (342,1) 20·15 Муз. фестіваль, **Відень** (506,8) 17·30 Скрипка, 21·20 Форт. ресітал Ізерліса, **Братислава** (298,8) 17·05 Форт. ресітал, 19·20 „Погана та злісний" авд., 20·00 Рел. концерт у честь Двожака, **Кошиці** (269,5) 12·35 Концерт, **Прага** (470,2) 17·15 Фортепян, 19·20 Весела програма, **Атльона** (531) 19·55, 20·40, 21·15 Спів, **Білгород** (439,8) 16·30 Популярна музика. 20·30 Опера, **Люксембург** (1304) 21·00 „Дон Паскаль" ком. оп. Доніцетія, **Берлін** (356,7) 12·00 Концерт, 18·30 Пісні (хор, мандоліни, гітри), **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Нар. пісні. 17·35 Форт. музика, **Ляйпціг** (382,2) 17·25 Староітал. музика, **Штутгарт** (522,6) 20·15 „Багдагський цирульник" оп. Корнеліюса, **Букарешт** (212,6) 17·30 Спів, 20·00 Концерт. **Стокгольм** (426,1) 19·20 „Льогенгрін" п. Вагнера, 22·00 Пісні, музика, **Будапешт** (550,5) 17·30 Спів, 18·30 20·00 Концерт. **Міляно** (368.6) 11·30 Квінтет, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·30, 21·00 Концерт, 22·10 Віольончеля.

Львівське радіо.

Неділя 6. травня 1934.

9.00—10·00 Ранішня авдиція. 11·00 Релігійні плити, 11·57 Сигнал часу, 12·15 Муз. поранок, 14·00 Плекання кріликів „Ангора" (діялог), 14·15 Огляд ринків рільних продуктів, 14·30 Муз. авдиція, 15·00 „Сильні рої — меду сила", 15·20 Сальонова музика з гр. плит, 16·00 Весела авд. для дітей від 5—90 літ 16·30 Фортепяновий ресітал, 16·45 „Перстень магараджі", 17·00 „Парцелеві городці та їх вплив на суспільність", 17·15 Концерт музики симф. орхестри, 18·00 Авд. „Цензура", 18·40 Вокальні дуети (Марвідівна, сопран. Чеховичівна, контраальт), 19·00 Естетика щоденного життя. 19·10 Всячина 19·50 Вибрані думки, 19·52 Веч. концерт симф. орхестри, спів (Ігн. Дигас, тенор). 21·00 На стрічу сонця, 21·15 На веселій львівській хвилі. 2215, 22·16 Спортові вістки, 22·25, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 7. травня 1932.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 11·05, 12·33 Концерт сальонової орхестри, 14·05 Збіжева біржа, 15·10 Господарські вістки, 15·35 Ревієві пісоньки й мельодії (гр. плити), 16·08 Балачка, 16·20 Лекція фр мови, 16·35 Концерт творів Вертайма (спів. Лозінська скрипка, фортепян). 17·30 Відчит про Сенкевича. 17·50 Батько польського театру Богуславський, 18·10 Наука стенографії, 18·45 Гр. плита. 18·53 Кілька слів про охорону краси старого Львова, 19·10 Всячина. гр. плити, 19·25 Актуальний відчит. 19·40. 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум. 20·00 Вибрані думки, 20·02 Трансм. з Варш. консерваторії. 21·10 Історія льняної сорочки (фейл.), 21·25 „Спогади" від забутих до нових шлягерів (два фортепяни, рефрени), 22·10 Великий конкурс варш залізн. орхестри, 22·40, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Долар у Львові в приватних оборотах 5·24 і пів зол

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·97 і пів—26·98 і пів, Париж 34·93 і пів, Берлін 208·45, Цюріх 171·57, Амстердам 358·45, Прага 22·02, Міляно 45·06, Ню-йорк кабель 5·27 і одна четверта, Ню-йорк чеки без трансакцій.

ЗБІЖЕ.

Ціни пар. Підволочиська	від до
Пшениця двірська	15·50—15·75
Пшениця збірна	14·25—14·50
Жито одноціле	13·25—13·50
Жито збірне	12·50—12·75
Мука пшенична люксусова	28·50—29·00
Мука пшенична 50%	25·00—26·50
Мука пшенична 55%	25·50—26·00
Мука пшенична 60%	24·75—25·25
Мука пшен. по пр. 40% дальш. 20%	21·50—22·50
Мука пшен. по пр. 50% дальш. 10%	20·00—20·50
Мука пшен. по пр. 60% дальш. 5%	17·00—17·50
Мука пшен. посл. понад 65% дальш. 70%	12·50—13·00
Мука житня І. кат. 55%	19·00—20·00
Мука житня II. кат. ситк. дальших 10%	22·50—23·50
до 70%	10·50 - 11·00
Висівки житні	7·30— 7·50

Ціни парітас Львів	від до
Пшениця двірська	17·25—17·50
Пшениця збірна	15·50—15·75
Жито одноціле	14·60—14·75
Жито збірне	14·25—14·50
Мука пшенична люксусова	32·00—33·00
Мука пшен. 45%	30·00—31·00
Мука пшен. 50%	29·50—30·50
Мука пшен. 55%	29·00—29·50
Мука пшен. 60%	28·00—29·00
Мука пшен. 65%	27·00—27·50
Мука пшен. по пр. 40% дальш. 10%	25·50—26·00
Мука пшен. по пер. 40% дальш. 20%	23·50—24·00
Мука пшен. по пр. 50% дальш. 10%	22·00—22·50
Мука пшен. по пер. 60% дальш. 5%	18·50—19·00
Мука пшен. послідня понад 65% до 70%	13·50—14·00
Мука житня І. кат. до 55%	23·00—23·50
Мука житня II. кат. ситкова до 70%	13·00—13·50
Висівки житні	7·40— 7·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 4. V. масло 3·10, молоко —·20, сметану —·80, яйця 2·20.

Тенденція на масло, молоко і сметану, сильна, на яйця удержана

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 5. V. масло 3·10, молоко —·20, сметану —·80, яйця 2·20.

Тенденція на масло, молоко і сметану сильна, на яйця удержана.

ОПОВІСТКИ

На „Рідну Школу" 20— зол. замісць окремої подяки за вислови співчуття з приводу смерти бл. п. Йосифа Карановича. зложила вдова і діти. 1523

Ситківкові токи на Площі Сокола-Батька, основно перероблені, забезпечені сіткою, до вжитку П. Т. Ситкарів що дня від год. 5. ранку. — **Старшина С.-Б.** 1521 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.